

## אמת ויציב

ספר כל בו סי' ט

ואחר ק"ש אומרים אמת ויציב שהיא ברכה של אחריה, וזאת הברכה נתקנה על דרך שלשה פרשיות של ק"ש:

1 | **אמת אלקי עולם מלכנו** - כנגד פרשה ראשונה, שהיא קבלת עול מלכות שמים

2 | **אשרי איש שישמע למצותיך** - כנגד והיה אם שמע, שהיא קבלת עול מצות

3 | **אמת ממצרים גאלתנו** - כנגד פרשה של ציצית שהוא להזכיר שאנו עבדיו שפדאנו מבית עבדים ולקחנו לעם סגולה, ונתן מצות ציצית לאות ולהיזכר, כמנהג היום שנותנים אות אל העבדים הקנים:

מי שאמר את כל אלה בכוונה גמורה הרי הוא ישראלי באמת, וראוי לו שיקוה להדבק בענין האלקי הדבק בצנ"י בלעדי שאר העמים והיה זכאי לעמוד לפני השכינה וישאל ויענה - כוזרי מאמר ג' ז'

כנגד "ככל אכרך וככל נפשי והכל מאורך" מצד השכל

אמת ויציב ונכון וקים וישר ונאמן

מצד האל - אהבה ויראה

ואהוב וחביב ונחמד ונעים ונורא ואדיר

מצד צרכי האדם

ומתקן ומקבל וטוב ויפה

הדבר הזה עלינו לעולם ועד:

בסדורי ריו"ה בא יסוף פסוקי לאחר נורא ואדיר: בסדור ישן: 'דא האלט מן איין ווינק שטיל'

**כל מי שאינו מפסיק בין אדיר למתוקן הרי מחרף ומגדף** (סדור מוהר"ר ולק כ"ץ - בעל הסמ"ע)... מפני ש'ואדיר' נדרש על הקב"ה ו'מתוקן' נדרש על ישראל (הערה בשם ספר ישן המובא בסידור חסידי אשכנז).

**תוספות ברכות דף יב.** אמר ויציב וכו' - לא קאי על השכינה, אלא קאי על הדבר הזה וכו'. וכן איתא בהר"ם. ואיתא בירושלמי, הלא מרגינחא דלית ביה טימא פירוש שאין לה שומא כל מה שמשנה מתגני לה, כדאמר לקמן (דף לג ב) נחמד דפתח ואמר הק-ל הגדול הגבור והנורא, והיה מאריך הרכה. וא"ל ר' חנינא קיימת לשנתי דמנח כי כל פה לא יוכל לספר שנחו:

## הדבר הזה עלינו לעולם ועד

1. קבלת מלכות שמים שבלי הלקט בשם גאוני רומי
2. 'ידגיש הענינים להתחייבות קבלת התורה' כלו' קבלת עול תורה כוזרי ג' ז'
3. הדבר שהזכרנו בק"ש ללמוד ולעשות ר"י ב"ר יקר
4. פסוק אחרון: אני ד"א אשר הוצאתי וגו' רשב"א בשם רב האי גאון
5. מה שהזכרנו בק"ש ר"י אבודרהם

## מצד השכל

**אמת** - גם מצד המציאות [שאינו שקר], גם מצד לב המדבר [שאינו כזב] - ספר העיקרים אינו מותנה או תלוי בשום דבר - רמב"ם פ"א

מיסוה"ת

**ויציב** - עומד איתן. אמת שאי אפשר לסתור

**ונכון** [צורה הדקדוקית: נפעל מהשורש 'כון' כמו נבון, נסוג, נאור]

רש"י דברים יג טו: **מכוון**. עד אחד אומר שהרגו בסייף ואחד אומר בארירין אין זה 'נכון'. סנהדרין ל:

**ללא סתירות.**

**וקיים** - לא היו סתירות ולא תהינה.

**וישר** - "... **נאמנים** כל פקודיו: סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר" [תהילים קיא]

סמוכים לעד לעולם, כי לא ימעדו ולא ימוטו לעולם, לפי שהם עשויים באמת ובדרך ישר, **לפיכך לא יכשלו ההולכים בהם והשומרים אותם** [רד"ק שם]

**ונאמן** - לא יאכזב, ואין בו עולה

כל פקודיו **נאמנים** - אין בהם עולה [רד"ק שם]

כ' האבודרהם ע"ש:

**יאמן** נא דברך אשר דברת לעבדך דוד אבי [יתקימו] כען פתגמיה די מללת לעבדך דוד אבא] - מלכים א' ח כו

**ונאמן** ביתך וממלכתך עד עולם לפניך... [וקיים] ביתך ומלכותך עד עולם קדמך] שמואל ב' ז טז

**נאמן שאינו מאכזב** "אשר לא יכזבו מימיו" [דלא פסקין מוהי - ישעיה נח יא]

## מצד הלב - אהבה ויראה

**ואהוב** - המתבונן כמה הקב"ה מייטיב עמו, כמה חסד חנים נוהג עמו, ובמה שהוא יתי עובר על פשעיו ומרבה למחול ולסלוח עונותיו יתמלא לבו באהבת ה'. וכן המתבונן ברוממותו וגדולתו ית' [חובת הלבבות שער אהבת ה' פ"ב]. ומי שאוהב ה' אוהב כל הקשור ל"הדבר הזה"

**וחביב** - זו היא סגולה שלנו, לא כמי שאוהב הרבה דברים.

א"י 'אוהב' יכול להיות מצדנו, 'חביב' שמצדו ראוי לאהבה

**ונחמד** - 'הנחמדים מזהב ומפז רב'. זה מה שאני חומד, לכאן אני שואף. שאיפת כלל ישראל היא לחיים תורה ועבודת ה'.

**ונעים** - יש דבר שאדם חומד, אבל כאשר מקבלו אינו נעים אבל כאן 'נחמד ונעים' - מתוקים מדבש ונפת צופים

**ונורא** - יראת הרוממות ויראת חטא

**ואדיר** - אדיר תרגומו 'תליל'. ערים בצורות ת"י קירון תלילין, חזק. יש דבר שאדם ירא ממנו, אבל לפי האמת אין סיבה לפחד. אבל כאן 'נורא ואדיר' אין זו יראת שוא. אל יחשוב האדם שאעפ"י שהוא נורא, יצליח להתחכם וגדו. אין שום עצה נגדו ית'

## מצד צרכי האדם

**ומתקן** ללא חסרון. כלום חסר ב'דבר הזה' רק על ידו יש משמעות וממש לחיינו

**ומקבל** 'ומלכותו ברצון קבלו עליהם' - מפרשת יפת תואר ראה שכל מה שכתוב בתורה אפשר לקיים.

**וטוב** ע"י התורה מגיעים לעולם שכולו טוב, ואוכלים פירות בעולם הזה שבזרע עולם יודע מה שטוב לנו.

**ויפה** יש הרבה דברים יפים ויפים מאוד בעולם. אבל דבר יפה יותר מחיים מלאים יראת שמים ועבודת ה'!

הדבר הזה ע"י למעלה

## [כנוגד פרשה א':]

### קבלת עול מלכות שמים]

מדברים לפניו יתי

אמת

אלדי עולם מלכנו צור יעקב מגן  
ישענו

כנגד חובת קבלת עול מלכות שמים

לדור ודור הוא קים ושמו קים  
וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד קימת

כנגד קבלת עול תורה ומצוות

ודבריו חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד  
ולעולמי עולמים

מושך חסד ליודעיו וצדקתו לישרי לב (מקצת כ"י סדר  
רע"ג, מחזור ויטרי, עץ חיים מר' יעקב חזן מלונדרץ תלמיד  
ר"ת, רבינו שלמה ב"ר נתן אלגבאלי - לאחר הרי"ף)

מדברים אליו יתי

ועידי עדות שהוא מקבל המורה כמו שקבלו האבות  
לפניו וכן ימחיצו זה הנניס עד סוף הדורות [כוזרי]  
על אבותינו ועלינו ועל בנינו ועל דורותינו  
ועל כל דורות זרע ישראל עבדיך על  
הראשונים ועל ואחרונים דבר טוב וקים  
לעולם ועד באמת ובאמונה חק ולא יעבר  
השוה: ... כי עברו תורות, חלפו חק, הפרו ברית עולם.  
[ישעיה כד ה]  
ברס"ג: זרע עמך ישראל עבדיך הראשונים והאחרונים

יקדר אותם הדעות אשר בהם משולם הדעה היהודית  
ההודעה באלקותו ית' ונלחמיוסו, ובהשגחה נאומינו,  
ושהמורה מאסו, ובהוכחה על כל אלו - צי"מ [כוזרי]  
אמת שאתה הוא ה' אלקינו וא' אבותינו  
מלכנו מלך אבותינו,  
גאלנו גאל אבותינו,  
יוצרנו, צור ישועתנו, פודנו ומצילנו  
מעולם הוא שמך אין אלדים זולתך  
עזרת אבותינו אתה הוא מעולם  
מגן ומושיע לבניהם אחריהם בכל דור  
ודור

פרשה ג': צי"ת ע"ה ה'צ"ה האקום, על בתי אבותינו באצרים.  
'kje' ... מ'צ"ה מן המרכיב - ספרא

ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד  
אפסי ארץ השוה למעלה ביוצר: אשר משרתיו עומדים  
ברום עולם....

### [כנוגד פרשה ב: קבלת עול מצות]

איוסר על יזהיה עס. שמוע תשמוע אל מצותי...

אשרי איש שישמע למצותיך

איוסר על שמעת את דברי אלה על לבבך.

ותורתך ודברך ישים על לבו

.....

אמירת ד' ימלוך לעולם ועד בסוף הברכה  
הוא תשלום סדר 'קדושה ומלכות'  
וכך הסדר בקדושה של מוסף:  
[~ברכת יוצר] קק"ק... ברוך כבוד...  
[~ק"ש] שמע ישראל... אחד... אני ד"א  
[~באמת ויציב] ימלוך ד' לעולם...